

## Ο ελβετικός καταλύτης στα ΕΛΛΗΝΟΤΟΥΡΚΙΚΑ και η κληρονομιά του Ανδρέα...

Facebook Twitter Email More

**Ο Αρχιμήδης πριν χιλιάδες χρόνια, διατύπωσε την φράση: «δος μοι πα στω και τα γαν κινήσω» που σημαίνει «δώσε μου που να σταθώ και τη γη θα κινήσω». Κατά μία έννοια, η σημασία της ιστορικής αυτής φράσης εστιάζει στο γεγονός ότι για την επίτευξη μεγάλων στόχων, όπως είναι για παράδειγμα η επιτυχία διμερών ή πολυμερών Συνομιλιών μεταξύ Κρατών, απαιτείται να υπάρξει κατάλληλα «προετοιμασμένο έδαφος».**

Στη διαδικασία αυτή της προετοιμασίας του «πρόσφορου εδάφους» για να καρποφορήσουν οι Συνομιλίες, έχει αποδειχθεί η αναγκαιότητα και η χρησιμότητα των κοινά αποδεκτών «έντιμων διαμεσολαβητών». Αυτοί λειτουργούν στις Συνομιλίες όπως ο καταλύτης στις χημικές ενώσεις. Μία χώρα που έχει καταξιωθεί σε ρόλο διαμεσολαβητή είναι η Ελβετία.

### Ελληνοτουρκικά



Σχετικά με τα Ελληνοτουρκικά, πολλές πόλεις της Ελβετίας, όπως η Λοζάνη, το Μοντρέ, η Βέρνη, το Νταβός, είναι γνωστές στην Ελλάδα αλλά και διεθνώς, διότι φιλοξένησαν ειρηνευτικές συνομιλίες και εκεί δρομολογήθηκαν διαδικασίες για την εξομάλυνση των Ελληνοτουρκικών σχέσεων. Η σύντομη **ιστορική αναφορά** στα γεγονότα που ακολουθεί, επιβεβαιώνει την **διαχρονική, εποικοδομητική, ειρηνευτική διαμεσολάβηση της Ελβετίας** φιλοξενώντας

συνομιλίες που κατέληξαν ως ακολούθως:

- A.** Στη Συνθήκη της Λοζάνης του 1923 για την καθιέρωση των συνόρων στο Αιγαίο και γενικότερα στην Ανατολική Μεσόγειο.
- B.** Στη Σύμβαση του Μοντρέ του 1936 για τα Στενά του Βοσπόρου, όπου γίνεται και αναφορά στα Ελληνικά νησιά Λήμνο και Σαμοθράκη.
- Γ.** Στο Πρακτικό της Βέρνης του 1976 σχετικά με την υφαλοκρηπίδα στο Αιγαίο Πέλαγος.
- Δ.** Στη Συμφωνία του Νταβός του 1988, μεταξύ του Ανδρέα Παπανδρέου και του Τουργούτ Οζάλ, για την έναρξη συνομιλιών αποκλιμάκωσης μετά τα γεγονότα με το ερευνητικό σκάφος Πίρι Ρέις στο Αιγαίο.

### Η Ελβετική Διαμεσολάβηση

Η καθιέρωση της Ελβετίας ως «ουδέτερης χώρας» δεν προέκυψε τυχαία. Ο Ιωάννης Καποδίστριας, ως υπουργός Εξωτερικών της Τσαρικής Ρωσίας συνέβαλε στην καθιέρωση αυτής της «ουδετερότητας», διότι βεβαίως τότε εξυπηρετούσε τα Ρωσικά συμφέροντα. Συγκεκριμένα η περιοχή της Ελβετίας θα αποτελούσε μία «Ουδέτερη Ζώνη» (Buffer Zone) μεταξύ της Τσαρικής Ρωσίας και της Γαλλίας, γεγονός που είχε κριθεί απαραίτητο μετά την εκστρατεία του Ναπολέοντα Βοναπάρτη εναντίον της Ρωσίας. Η ουδετερότητα αυτή της Ελβετίας θα εξασφάλιζε την Ειρήνη στην Ευρώπη και για τον λόγο αυτό η εισήγηση του Καποδίστρια έγινε αποδεκτή από τις Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής.

Οι ίδιοι οι Ελβετοί επένδυσαν στην «ουδετερότητα» της χώρας τους και αναδείχθηκαν σε «έντιμους διαμεσολαβητές» κοινής αποδοχής, όχι μόνο στα Ελληνοτουρκικά, αλλά επίσης στο Παλαιστινιακό, στην Κορέα και αλλού. Για τους σκοπούς της «έντιμης διαμεσολάβησης» ίδρυσαν στην πόλη της Γενεύης το «Σπίτι της Ειρήνης» (Maison de la Paix) στο οποίο στεγάζονται Ιδρύματα που ο σκοπός λειτουργίας τους είναι η υποστήριξη της Ειρήνης διεθνώς. Ένα από τα Ιδρύματα αυτά είναι το «Κέντρο Πολιτικής Ασφάλειας της Γενεύης» (Geneva Centre for Security Policy – γνωστό ως GCSP). Στο Τμήμα Αθηνών του GCSP έχω την τιμή να Προεδρεύω από το 2019.

### Ανδρέας Παπανδρέου και Ελληνοτουρκικά

Ο Ανδρέας Παπανδρέου κατά την διάρκεια της Πρωθυπουργίας του, εστίασε στην προσπάθεια επίλυσης των Ελληνοτουρκικών διαφορών, τόσο άμεσα με την Τουρκία, όσο και έμμεσα μέσω της «Πρωτοβουλίας των έξι» Κρατών/Ήγετών για την παγκόσμια ειρήνη που ο ίδιος συμμετείχε ως

ιδρυτικό Μέλος. Οι θέσεις του ήταν δημοσιοποιημένες με δημόσιες δηλώσεις αλλά ακόμα και από το βήμα της Βουλής των Ελλήνων.

Η φράση «Mea Culpa» του Ανδρέα για τα Ελληνο-Τουρκικά, είναι ίδιον Μεγάλου ανδρός που πολιτικά πατούσε γερά στα πόδια του και είχε το θάρρος δημόσιας έκφρασης αυτής της μορφής. Ο Μεγάλος Πολιτικός Ηγέτης δεν μπόρεσε λόγω της ασθενείας που έντονα ενέσκηψε από τον Αύγουστο του 1988 και του θανάτου που ακολούθησε το 1996, να ολοκληρώσει τον σχεδιασμό του για την επίλυση των Ελληνοτουρκικών στο Αιγαίο.

Αργότερα, σε τηλεοπτική συνέντευξη στην εκπομπή «Ζωντανοί Διάλογοι», ο αείμνηστος Δημήτρης Κρεμαστινός, προσωπικός ιατρός του Ανδρέα αλλά και υψηλόβαθμο πολιτικό στέλεχος του ΠΑΣΟΚ, είχε δημοσιοποιήσει τις απόψεις που ο ίδιος ο Ανδρέας του είχε εκμυστηρευτεί, σχετικά με το μέλλον των Ελληνοτουρκικών σχέσεων στο Αιγαίο, όπως τις οραματιζόταν και σκόπευε να προχωρήσει. Οι απόψεις αυτές δεν απέχουν από τις σημερινές θέσεις της προοδευτικής Κεντροαριστεράς, όπου σαφώς πρέπει να διαχωρίζονται τα Εθνικά όρια που πρέπει να καθοριστούν στη θάλασσα, αλλά και οι Ζώνες οικονομικής εκμετάλλευσης.